

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Actualisatie natuurtoets Feanwâlden Sud

projectnummer: P000438

Onderwerp: Actualisatie natuurtoets Feanwâlden Sud

Datum: 07-06-2021

Inleiding

KADER

In het kader van de geplande vaststelling van het bestemmingplan Feanwâlden sud en gezien de verjaring van het eerder uitgevoerde ecologisch onderzoek uit 2015, met actualisatie in 2018, is een nieuwe natuurtoets uitgevoerd.

Het doel van deze natuurtoets is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de inventarisatie op 31 mei 2021 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: onbewolkt, droog, een zwakke wind en circa 20 °C.

PLANGEBIED EN VOORNEMEN

De locatie waarop deze natuurtoets betrekking heeft is het gebied met de aanduiding 'wetgevingszone – wijzigingsgebied' uit het bestemmingsplan Feanwâlden sud (ontwerp d.d. 2 april 2020). Dit gebied ligt aan de zuidoostzijde van het dorp Feanwâlden tussen het spoor en de Kûkhernewei en omvat diverse weilanden omsloten door elzensingels en sloten achter de bebouwing van de Kûkhernewei (figuur 1). In het noordwestelijk deel ligt een parkeerplaats. Het plangebied grenst in het westen aan de Mûnestrijtte en Feintensloane. De oostelijke grens is de oostelijke houtsingel van het perceel aan de Kûkhernewei 9. In een aantal van de weilanden liepen tijdens het veldbezoek schapen. De huidige situatie van het plangebied overeen met de situatie in 2015/2018.

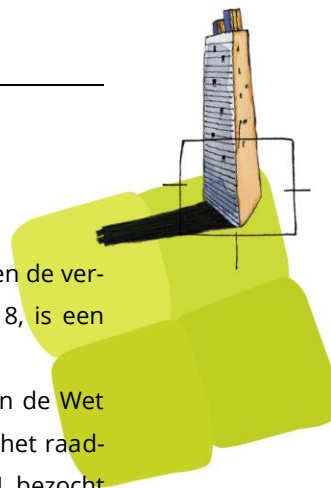
Voor dit gebied is een wijzigingszone in het bestemmingsplan opgenomen. Op termijn kunnen zich hier bedrijven vestigen. Doordat nog niet bekend is welke bedrijven zich wanneer en waar zullen vestigen, kan nog geen concreet plan worden beoordeeld. Daarom wordt in deze natuurtoets beschreven welke soorten en natuurgebieden er in potentie gevolgen kunnen ondervinden van mogelijke ontwikkelingen in het plangebied.

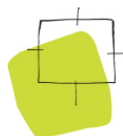
BügelHajema, Adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Vaart NZ 50, 9401 GN Assen T 0592 316 206

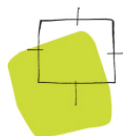
E info@bugelhajema.nl W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen, Leeuwarden en Amersfoort

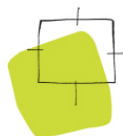




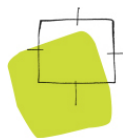
Figuur 1. De locatie van het plangebied (rood omlijnt). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl



Foto's 1-4. Impressie van de noordwestelijke hoek op 31 mei 2021.



Foto's 5-8. Impressie de houtsingels en weilanden van het oostelijk en zuidelijk deel op 31 mei 2021.



Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreft:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatstgenoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

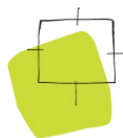
INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna¹ (7 juni 2021 08:49:02) blijkt dat in de omgeving van het plangebied verschillende beschermde diersoorten bekend zijn. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, amfibieën, vissen en ongewervelden.

De (schapen)weides in het grasland bestaan voornamelijk uit Engels raaigras en gestreepte witbol met algemeen voorkomende plantensoorten als madeliefje, pitrus, veldzuring en scherpe boterbloem. De singels tussen in het plangebied bestaan grotendeels uit zwarte els. De ondergroei bestaat voornamelijk uit braamstruweel. De aangetroffen soorten wijzen op vochtige en matig tot zeer voedselrijke omstandigheden. Er zijn geen beschermde plantensoorten bekend uit de directe omgeving van het plangebied (NDFF). Gezien de voedselrijkdom en inrichting van het plangebied zijn deze ook niet in het plangebied te verwachten.

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van een aantal soorten vleermuizen bekend, waaronder soorten als gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn geen bomen met voor vleermuis geschikte holtes, spleten of scheuren aangetroffen, maar gezien de inrichting van het plangebied met vele bomen en doordat er tijdens het veldbezoek blad aan de bomen zat, kon tijdens het inventariserend veldbezoek niet elke boom voldoende geïnspecteerd worden om aanwezigheid van een vleermuisverblijfplaats uit te sluiten. In de bebouwing rond het plangebied kunnen verblijfplaatsen van

¹ De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.



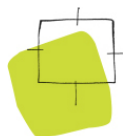
vleermuizen aanwezig zijn. Het plangebied en de omgeving kunnen onderdeel zijn van het foerageergebied van vleermuizen. De elzensingels kunnen als lijnvormige structuur onderdeel vormen van noord-zuid georiënteerde vliegroutes.

Uit de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van een aantal vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten, waaronder boomvalk, buizerd, ransuil en sperwer (NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn twee wat grotere nesten waargenomen in het plangebied (zie figuur 2). Eén hiervan (de meest westelijke) was ten tijde van het veldbezoek in 2015 aangemerkt als potentieel boomvalk-nest. Om vast te stellen of boomvalk in het plangebied broed is toen nader onderzoek uitgevoerd op 15 juni en 17 juli 2016. Hierbij zijn geen boomvalken op of bij het nest waargenomen en zijn geen sporen aangetroffen die kunnen duiden op een bezet nest. Dit nest was ten tijde van het veldbezoek voor de actualisatie op 31 mei 2021 nog aanwezig, maar op het nest zaten op dat moment broedende kraaien.

Het oostelijke nest was leeg. Onder dit nest zijn geen voedselresten, poepsporen of braakballen aangetroffen. Zowel boomvalk als ransuil bouwen zelf geen nest, maar nestelen vooral in oude kraaien-nesten en ook wel eksternesten. Dit nest kan echter later in het seizoen nog in gebruik worden genomen door boomvalk (dit broedseizoen begint in juni). Een broedgeval van ransuil of buizerd wordt kan uitgesloten worden, omdat het broedseizoen voor deze vogels al ver gevorderd is en in het gehele plangebied geen alarmerende of roepende roofvogels, zoals buizerd zijn waargenomen.

Het plangebied en de omgeving kunnen wel onderdeel zijn van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten.

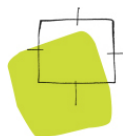
In de watergangen, de elzensingels en het struweel zijn verder enkele algemene vogelsoorten broedend te verwachten zoals meerkoet, wilde eend en merel. De nesten van deze algemene soorten zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd.



Figuur 2. De twee grotere nesten die zijn aangetroffen in het plangebied. Groene ster: nest met kraaien, blauwe ster: het lege nest.

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn een aantal beschermde grondgebonden zoogdieren bekend (NDFF). In het gras en in de houtsingels algemene grondgebonden zoogdiersoorten voorkomen, zoals haas, egel, bosmuis, rosse woelmuis en veldmuis. Voor deze te verwachten soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb. Niet-vrijgestelde soorten die bekend zijn uit de omgeving zijn boommarter en otter. Tijdens het veldbezoek zijn geen voor boommarter geschikte holtes waargenomen in de bomen en voor otter ontbreken brede watergangen.

Uit de directe omgeving van het plangebied is het voorkomen van de algemene amfibieënsoorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander bekend (NDFF). In de meeste greppels in de noord-zuid georiënteerde houtsingels stond ten tijde van het veldbezoek geen water. Wel stond er water in de sloten in het westelijke deel van het plangebied. Dit plekken vormen ge-



schikt biotoop voor de algemene amfibieën, waarvoor in de provincie Fryslân een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Niet-vrijgestelde soorten zijn niet te verwachten door het ontbreken van waarnemingen (NDFF) en geschikt leefgebied.

Beschermde soorten uit de soortgroep ongewervelden, zoals de uit de omgeving bekende gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker en grote vos (NDFF), zijn niet in het plangebied te verwachten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop. Het zijn allemaal soorten die voorkomen in laagveengebieden en vennen met een zeer goed ontwikkelde watervegetatie en een goede waterkwaliteit.

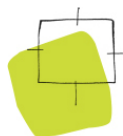
Beschermde soorten uit de soortgroep reptielen en vissen zijn niet in het plangebied te verwachten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en/of het ontbreken van waarnemingen (NDFF).

TOETSING

De aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen kunnen op basis van het veldbezoek niet worden uitgesloten. Nadere inspectie op holtes, scheuren en spleten van te kappen bomen is noodzakelijk om vleermuisverblijfplaatsen uit te kunnen sluiten. Worden in te kappen bomen wel geschikte holtes, spleten en scheuren aangetroffen dan is nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen noodzakelijk. Mogelijk gebruiken vleermuizen het plangebied als foerageergebied en de noord-zuid georiënteerde houtsingels gebied als vliegroute. Als gevolg van de ontwikkelingen zullen waarschijnlijk enkele elzensingels worden gekapt en zal verlichting worden aangebracht. Dit vermindert de waarde van het gebied als foerageergebied en ook kunnen vliegroutes onderbroken worden. In de directe omgeving is echter volop vergelijkbaar geschikt foeragegebied aanwezig. Tevens blijven er in de omgeving genoeg mogelijkheden over voor vleermuizen om langs lijnvormige structuren in noord-zuidelijke richting te vliegen, indien terughoudend wordt omgegaan met verlichting en zoveel mogelijk elzensingels worden behouden.

Als gevolg van kap van elzensingels kunnen jaarrond beschermde nesten van boomvalk, ransuil of buizerd verloren gaan. In de komende jaren is niet uitgesloten dat er meer geschikte nesten in het plangebied verschijnen. Afhankelijk van de planning van de werkzaamheden en locatie van de kap is dan nader onderzoek nodig naar het gebruik door boomvalk, ransuil of buizerd. In ieder geval bij het lege nest (figuur 2), dient voorafgaand aan kap van de elzensingel aangetoond te worden of deze al dan niet in gebruik is door boomvalk.

Als gevolg van de plannen gaat mogelijk een klein gedeelte van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd, boomvalk en ransuil verloren. In de omgeving is echter voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten als gevolg van het verlies van foerageergebied treden niet op.



Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels in het plangebied en de directe omgeving kunnen worden vernietigd of verstoord. Dit is bij wet verboden. Vernietiging en verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Er treden geen negatieve effecten op ten aanzien van beschermde soorten vissen, reptielen en ongewervelden. Een negatief effect op deze soorten is niet aan de orde.

Gebiedsbescherming

Voor het onderhavige plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

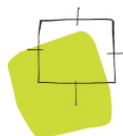
WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

PROVINCIAAL RUIMTELIJK NATUURBELEID

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen Ecologische Hoofdstructuur genoemd) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het nationale natuurbeleid. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN binnen provincie Fryslân is uitgewerkt in de Verordening Romte Fryslân 2014.

In het NNN staat natuur voorop en ontwikkelingen zijn daarom alleen onder strikte voorwaarden toegestaan. Nieuwe ontwikkelingen in het NNN mogen per saldo niet leiden tot significante aantasting.



ting van het NNN, tenzij er een groot openbaar belang is én alternatieven ontbreken ('Nee, tenzij'-regime).

Naast het NNN wijst de provincie Fryslân ook gronden aan als Natuur buiten het NNN, gericht op behoud, herstel of ontwikkeling van natuurwaarden. Daarnaast zijn gronden aangewezen als weidevogelkansgebieden.

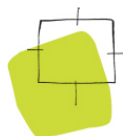
INVENTARISATIE

De gronden van het plangebied zijn niet aangewezen als een in het kader van de Wnb beschermd gebied. Het plangebied ligt op circa 6,5 kilometer afstand ten westen van Natura 2000-gebied 'Groote Wielen'. Op ruim 500 meter ten oosten van het plangebied ligt NNN. De bosstrook, net ten noorden van het gebied, aan de overzijde van het spoor is aangewezen als Natuur buiten het NNN.

Graslanden op ruim 3,5 kilometer ten westen van het plangebied zijn aangewezen als weidevogelkansgebied.



Figuur 3. Locatie van natuur buiten het NNN (lichtgroen).



TOETSING

Gezien de afstand, de inrichting van het tussenliggende gebied met bebouwing, wegen en de aard van de ontwikkeling, zijn veel potentiële effecten op Natura 2000-gebieden op voorhand uit te sluiten. Over deze afstand kan echter in potentie wel sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Daarom dient een AERIUS-berekening te worden gemaakt waaruit blijkt of tijdens de aanleg- en gebruiksfase al dan niet sprake is van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/jaar in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden.

Gezien de afstand tot het NNN, natuur buiten het NNN, weidevogelleefgebied en de aard van het plan, zijn geen negatieve effecten te verwachten op dergelijke gebieden. Het project is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1000 m² en bomenrijen van minimaal 20 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom van Feanwâlden. De houtsingels in het plangebied vallen daardoor onder de beschermde houtopstanden van de Wnb. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Fryslân is nodig.

Conclusie

Voor een toetsing aan de soortenbescherming van Wnb is, op basis van het uitgevoerde veldbezoek (d.d. 31 mei 2021) en het raadplegen van bronnen, is afhankelijk van planning en locatie van werkzaamheden, een onvoldoende beeld van de aan- of afwezigheid van nesten van jaarrond beschermde vogels zoals boomvalk ontstaan. Ook is er nog onvoldoende beeld van de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in bomen.

Bij concrete plannen om de oostelijke houtsingel met het lege nest (figuur 2) aan te tasten dient voorafgaand nader onderzoek plaats te vinden naar boomvalk. In de komende jaren is niet uitgesloten dat er meer geschikte nesten in het plangebied verschijnen. Afhankelijk van de planning van de werkzaamheden en locatie van de kap is dan nader onderzoek nodig naar het gebruik van deze nesten door boomvalk, ransuil of buizerd.

Daarnaast dient voorafgaand aan kap van bomen met voor vleermuizen geschikte spleten, scheuren of holtes uitgesloten te worden dat er geen vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn.



Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient verder rekening te worden gehouden met het broedseizoen van overige vogels en met de zorgplicht.

Op basis van de stikstofberekening kan worden bepaald of een vergunning van de Wnb nodig is voor uitvoering van het plan. Daarnaast dient bij kap van de houtsingels een kapmelding gedaan te worden bij de provincie Fryslân. Een nadere analyse van het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. De ontwikkeling is op het punt van overig provinciaal ruimtelijk natuurbeleid (NNN, Weidevogelleefgebied) niet in strijd met de provinciale ruimtelijke verordening.